

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen järjestämistä koskeva sopimus (Espoon kaupunki)

255/05.00/2015

SOTEV 11.12.2018 § 75

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
sosiaalipalvelupäällikkö Jaana Myhrberg, puh. 050 352 3171
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Asian tausta

Sosiaali- ja terveystoimikunta on 12.6.2001 § 75 hyväksynyt ostopalvelusopimuksen Espoon kaupungilta hankittavaa sosiaali- ja kriisipäivystystä koskien. Sosiaali- ja kriisipäivystyksikön palvelut liittyvät akuuttien, pääasiassa lastensuojelu-, mielenterveys- ja päihdeongelmien käsittelyyn ja jatkohoidon tarpeen arviointiin. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen palvelut ovat kauniaislaisten käytettävissä iltaisin, öisin ja viikonloppuisin; arkisin klo 15.00-8.00 ja perjantaista klo 15.00 maanantaihin klo 8.00. Sosiaali- ja terveystoimikunta on 19.5.2015 § 46 päättänyt laajentaa sopimusta koskemaan myös lastensuojelulain mukaisesti kunnan johtavalle sosiaalihuollon viranhaltijalle säädetyn päätöksenteon järjestämistä Kauniaisten johtavan sosiaalihuollon viranhaltijan loma-aikoina.

Länsi-Uudenmaan kunnat ovat vuoden 2018 aikana valmistelleet yhteistyössä sosiaali- ja kriisipäivystyksen järjestämistä koskevaa laajempaa yhteistyötä. Ehdotetussa mallissa Espoon kaupunki tuottaisi sosiaali- ja kriisipäivystyksen virka-ajan ulkopuoliset palvelut Kauniaisten kaupungin ja Kirkkonummen kunnan lisäksi Hangon-, Karkkilan-, Lohjan- ja Raaseporin kaupungeille sekä Inkoon-, Siuntion- ja Vihdin kunnille.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen palvelukuvaus

Sosiaalipäivystyksen järjestämisestä säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014, SHL 29 §). Sosiaalipäivystyksen perustehtävänä on arvioida ja järjestää kuntalaisten sekä kunnassa oleskelevien (SHL 12 §) välttämättömät ja kiireelliset sosiaalipalvelut. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää välittömän turvan ja huolenpidon erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa. Työtä tehdään usein yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Työtehtävät tulevat muun muassa asiakkailta itseltään, hätäkeskuksesta, poliisilta, pelastuslaitokselta ja terveydenhuollosta.

Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys on virka-ajan ulkopuolella toimivaltainen sosiaaliviranomainen. Paikalla on aina kelpoisuusehdot täyttävä sosiaalityöntekijä. Vastuu sosiaalihuollon tehtävistä on yksiköllä arkisin klo: 15.00–8.00, perjantaista klo 15.00 maanantaiaamuun klo: 8.00 ja pyhäpäivisin edellisestä arkipäivästä klo: 15 alkaen seuraavaan arkipäivään klo: 8.00. Henkilökuntaan kuuluu sosiaalityöntekijöitä, sosiaaliohjaajia ja sairaanhoitajia. Palvelua tuotetaan suomeksi ja ruotsiksi.

Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys ottaa vastaan kaikki hätäkeskuksesta tulevat tehtävät ja välittää ne virka-aikaisille toimijoille virka-aikana. Edellytyksenä on, että tilaajilla tulee olla valmius vastaanottaa tehtäviä virka-aikana ja hoitaa ne virka-ajan puitteissa. Sopimuksessa virka-ajalla tarkoitetaan ma-pe 8.00-15.00.

Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys ottaa vastaan päivystyksellisiä lastensuojeluilmoituksia, ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia ja yhteydenottoja sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi sekä arvioi tarvittavat kiireelliset toimenpiteet virka-ajan ulkopuolella. Jos tilanteessa ei ole tarvetta kiireellisille toimenpiteille, siirtyy asia henkilön kotikuntaan asioista vastaavalle työntekijälle. Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys antaa tarvittaessa neuvontaa lasten huolto- ja tapaamiskysymyksissä, mutta ei ole toimivaltainen viranomaisen riitatilanteissa. Muissa sosiaalityön kysymyksissä Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys antaa ohjausta ja neuvontaa, kartoittaa asiakkaan tilannetta ja ohjaa asiakkaan oikeaan palveluun virka-ajan ulkopuolella.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä tehtävään akuuttiin sosiaalityöhön kuuluvat pääasiassa lastensuojelu, aikuissosiaalityö, vanhusten ja onnettomuustilanteisiin liittyvä sosiaalityö. Päivystyksellinen sosiaalityö on neuvontaa, ohjausta, konsultaatiota ja akuuteissa kriisitilanteissa toimimista. Sosiaalipäivystyksen tehtäviin kuuluvat tilanteet, jotka vaativat välittömiä viranomaistoimenpiteitä.

Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa akuutin kriisiavun antamisesta ympäri vuorokauden traumaattisten kriisien uhreille. Akuuttia kriisiapua annetaan traumaattisten tapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden kohteeksi joutuneille henkilöille. Edellytyksenä on, että kriisi on äskettäin tapahtunut. Kriisityön lähtökohtana on, että psyykkistä ensiapua ja varhaista keskusteluapua tarjotaan kaikille, jotka ovat kokeneet äkillisen järkyttävän tapahtuman tai menettäneet äkillisesti läheisen ihmisen. Espoo sosiaali- ja kriisipäivystys ei tee psykiatriaan kuuluvia toimenpiteitä, kuten psykiatrisia arvioita. Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys ei myöskään pidä debriefing-istuntoja, vaan tulokulma on psykologinen ensiapu.

Oikeus sopimuksen toisen osapuolen tietojärjestelmään

Jokainen tilaaja antaa Espoon kaupungille, siltä osin kuin kyse on tämän sopimuksen mukaisesta toiminnasta, käyttöoikeudet asiakas- ja/tai potilastietojärjestelmiin sosiaali- ja kriisipäivystyksen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Tällä perusteella Espoon henkilöstöllä on oikeus käyttää jokaisen tilaajan asiakas- ja/tai potilastietojärjestelmää. Tilaajan asiakas- ja/tai potilastietojärjestelmän kirjauksia luetaan kyseisen tilaajan kuntalaisen ja kunnassa oleskelevan henkilön osalta silloin, kun kyseinen henkilö on tämän sopimuksen perusteella asiakkaana Espoon sosiaali- ja kriisipäivystyksessä.

Oikeus tietojen vaihtoon perustuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 26 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon

toimeksiannostaan tai muuten lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Tietosuojavaltuutetun toimiston 16.5.2017 päivätyn lausunnon mukaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen oikeudet nähdä eri rekisterien tietoja ja mahdollisesti tehdä niihin kirjauksiakin, määräytyy sen mukaan, minkälaisia ovat sille määritellyt tehtävät. Kriisipäivystyksen työntekijöillä on oikeus päästä sellaisiin rekisteritietoihin, jotka ovat tarpeen heidän työtehtävissään.

Taloudelliset vaikutukset

Kauniaisten kaupungin osuus sosiaali- ja kriisipäivystyksen kustannuksista on viime vuosina ollut noin 40 000-45 000 euroa vuodessa. Uuden sopimuksen mukaisesti kaupungin osuus olisi 50 991 euroa (5,30 euroa per asukas) vuodessa. Edellä esitetyn kustannuksen lisäksi olisi odotettavissa tietojärjestelmien yhteensovittamiseen ja muuhun toiminnan käynnistämiseen liittyviä kustannuksia. Kaupungin tietohallinnon tekemän karkean arvion mukaisesti käynnistämiskustannukset olisivat 9 400 euroa ja vuosikustannukset noin 2 300 euroa. Edellä esitettyjä tietojärjestelmien yhteensovittamisesta koituvia kuluja ei ole huomioitu sosiaali- ja terveystoimen talousarviossa.

Kaupungin voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti lautakunta päättää toimialallaan, ellei kaupunginvaltuusto tai kaupunginhallitus ole erikseen toisin päättänyt, ostopalvelu-, toimeksianto-, hankinta- ja vuokrasopimuksista talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Liitteenä olevassa sopimuksessa on kuitenkin lastensuojelulain mukaisesti kunnan johtavalle sosiaalihuollon viranhaltijalle säädetyn päätöksenteon järjestämisen osalta kyse kunnallisen viranhaltijan päätösvallan siirtämisestä toiselle kunnalle, jolloin asiassa päätöksen tekee kaupunginvaltuusto.

Liite 1: Palvelusopimusluonnos

Liite 2: Palvelukuvaus

Liite 3: Henkilötietojen käsittelyn ehdot

Liite 4: Henkilötietojen käsittelyn kuvaus

Liite 5: Hintaliite

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja:

Valiokunta ehdottaa KH:lle ja edelleen KV:lle:

- että se hyväksyy Kauniaisten kaupungin liittymisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen sopimukseen liitteenä olevien asiakirjojen mukaisesti.

- oikeuttaa sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa teknisluontoisia ja sisällöllisesti vähäisiä muutoksia.

Päätösehdotus, liitteet sekä selostusosan toiseksi viimeiseen kappaleeseen tehty kustannusarviota koskeva tarkennus jaettiin kokouksessa pöydälle.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.